

Р І Ш Е Н Н Я
ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ
КРОПИВНИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

від " ____ " _____ 20 ____ року

№ _____

**Про погодження проєкту рішення
Кропивницької міської ради «Про затвердження
Програми розвитку інклюзивної освіти
Кропивницької міської територіальної
громади на 2025–2028 роки»**

Керуючись статтями 140, 146 Конституції України, статтею 52 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Виконавчий комітет Кропивницької міської ради

В И Р І Ш И В:

1. Погодити проєкт рішення Кропивницької міської ради «Про затвердження Програми розвитку інклюзивної освіти Кропивницької міської територіальної громади на 2025–2028 роки», що додається.

2. Управлінню освіти забезпечити внесення проєкту рішення на розгляд міської ради.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради С. Колодяжного.

Секретар міської ради

Олег КОЛЮКА

Навроцька Ірина 35 83 48

ПОГОДЖЕНО

Рішення Виконавчого комітету

Кропивницької міської ради

«__» _____ 2025 року № ____

Проект

КРОПИВНИЦЬКА МІСЬКА РАДА

Р І Ш Е Н Н Я

СЕСІЇ ВОСЬМОГО СКЛИКАННЯ

від «__» _____ 202_ року

№ ____

**Про затвердження Програми розвитку
інклюзивної освіти Кропивницької міської
територіальної громади на 2025–2028 роки**

Керуючись статтями 53, 140, 143, 144 Конституції України, статтями 26, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Законом України «Про освіту», Кропивницька міська рада

В И Р І Ш И Л А:

1. Затвердити Програму розвитку інклюзивної освіти Кропивницької міської територіальної громади на 2025–2028 роки, що додається.

2. Включити Програму розвитку інклюзивної освіти Кропивницької міської територіальної громади на 2025–2028 роки до складу Програми економічного та соціального розвитку Кропивницької міської територіальної громади на 2024–2026 роки (Програма відновлення) та основних напрямів розвитку на 2025–2028 роки.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію міської ради з питань охорони здоров'я, освіти, соціальної політики, культури та спорту, заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради С. Колодяжного.

Секретар міської ради

Олег КОЛЮКА

Навроцька Ірина 35 83 48

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Кропивницької міської ради
«___» _____ 2025 року № _____

ПРОГРАМА
розвитку інклюзивної освіти
Кропивницької міської територіальної громади
на 2025–2028 роки

І. ПАСПОРТ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ КРОПИВНИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2025–2028 РОКИ

№ з/п	Основні дані про Програму					
1.	Програма затверджена	Рішення міської ради від «___»_____2025 року №_____				
2.	Проект Програми погоджено	Рішення виконавчого комітету міської ради від «___»_____2025 року №_____				
3.	Ініціатор розроблення Програми	Управління освіти Кропивницької міської ради				
	Учасники Програми	Управління освіти (у співпраці з інклюзивно-ресурсними центрами; міжшкільним ресурсним центром, Міським центром професійного розвитку педагогічних працівників, закладами освіти, громадськими організаціями)				
4.	Розробник Програми	Управління освіти Кропивницької міської ради				
5.	Співвиконавці Програми	Заклади освіти Кропивницької міської територіальної громади (загальна середня, дошкільна, позашкільна, професійна (професійно-технічна) освіта); інклюзивно-ресурсні центри; міжшкільний ресурсний центр, Міський центр професійного розвитку педагогічних працівників Кропивницької міської ради, громадські організації, батьківська спільнота				
6.	Відповідальний виконавець Програми	Управління освіти Кропивницької міської ради				
7.	Учасники програми	Управління освіти Кропивницької міської ради, заклади освіти, ІРЦ				
8.	Термін реалізації Програми	2025–2028 роки				
9.	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні Програми	Бюджет Кропивницької міської територіальної громади в межах бюджетних призначень, державний бюджет, кошти з інших джерел, не заборонених законодавством				
10.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього, у тому числі:	Усього, тис. грн	у т.ч.:			
	2025		2026	2027	2028	
	кошти державного бюджету		В межах бюджетних призначень			
	кошти місцевого бюджету		В межах бюджетних призначень			
	кошти інших джерел (згідно з проектом від ЮНІСЕФ)	1 311, 0	587,0	724,0		
11.	Керівник Програми	Начальник управління освіти Кропивницької міської ради				

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

ЗДО – заклад дошкільної освіти

ЗЗСО – заклад загальної середньої освіти

ЗПО – заклад позашкільної освіти

ЗП(ПТ)О – заклад професійної (професійно-технічної) освіти

ЗВО – заклад вищої освіти

ІРЦ – інклюзивно-ресурсний центр

МРЦ – міжшкільний ресурсний центр

МЦПРПП – Міський центр професійного розвитку педагогічних працівників

ООП – особливі освітні потреби

ВПО – внутрішньо переміщені особи

STEM – Science, Technology, Engineering, Maths (Наука, Технологія, Інженерія, Математика)

SMART-завдання – Specific, Measurable, Achievable, Relevant, Time-bound (Конкретне, Вимірне, Досяжне, Значуще, Обмежене в часі)

РВ – послуга РВ, або Раннє втручання (комплексна підтримка сімей, які виховують дітей віком від народження до 3–4 років з порушеннями розвитку)

II. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Основні засади державної політики в галузі освіти передбачають модернізацію національної системи освіти в Україні, зокрема через підвищення ролі регіонального та місцевого компонента її розвитку. У цьому контексті особливого значення набуває розвиток інклюзивної освіти.

Загальна спрямованість модернізації освітньої галузі Кропивницької міської територіальної громади полягає в необхідності приведення її у відповідність до європейських стандартів та потреб сучасного життя. Це означає цілеспрямоване орієнтування на задоволення потреб мешканців Кропивницької міської територіальної громади щодо належної якості та доступності освітніх послуг для всіх дітей, зокрема через посилення інклюзивних підходів. Ми прагнемо створити середовище, де кожна дитина, незалежно від її особливих освітніх потреб, матиме рівні можливості для повноцінного навчання та розвитку.

Програма розвитку інклюзивної освіти Кропивницької міської територіальної громади на 2025–2028 роки (далі – Програма) є стратегічним документом, що визначає основні напрями, цілі, завдання та механізми забезпечення якісної та доступної освіти для всіх дітей, включаючи тих, хто має особливі освітні потреби (ООП). Вона розроблена з урахуванням сучасних світових та національних підходів до інклюзії та відображає прагнення громади до створення безбар'єрного, рівноправного та гуманного освітнього простору.

1. Обґрунтування потреби розвитку інклюзивної освіти в Кропивницькій міській територіальній громаді

Розвиток інклюзивної освіти є невід'ємною частиною стратегічного розвитку Кропивницької територіальної громади та відображає її прагнення до створення справедливого, рівноправного та гуманного суспільства. Потреба у розробці та впровадженні комплексної Програми:

1.1. Нормативно-правовою основою для розроблення Програми стали закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту», «Про професійно (професійно-технічну) освіту», а також чинні постанови Кабінету Міністрів України та нормативні документи Міністерства освіти і науки України, що чітко визначають право кожної дитини на якісну освіту в інклюзивному середовищі, незалежно від її особливих освітніх потреб. Фундаментом для розвитку інклюзивної освіти є міжнародні та національні законодавчі акти. Україна ратифікувала Конвенцію ООН про права осіб з інвалідністю, що зобов'язує державу забезпечувати інклюзивну освіту на всіх рівнях без дискримінації. Розробка міської цільової Програми є логічним продовженням реалізації цих норм на місцевому рівні, гарантуючи дотримання прав дітей та забезпечення соціальної справедливості.

1.2. Програма орієнтована на розширення доступу громадян до якісної освіти в закладах освіти міста. Кропивницька міська територіальна громада, як і вся Україна, переживає складний період, пов'язаний зі збройною агресією

російської федерації. Це призводить до збільшення кількості дітей, які потребують особливої підтримки та інклюзивного навчання. Серед них:

діти з внутрішньо переміщених родин: багатьом з них потрібна психологічна підтримка та адаптація до нового середовища. Станом на 04 червня 2025 року до закладів освіти міста зараховано 2086 дітей із числа внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО), з них до закладів загальної середньої освіти міста – 1456, закладів дошкільної освіти – 544, закладів професійної (професійно-технічної) освіти – 86, що створює додаткове навантаження на інклюзивну систему;

діти, які пережили травматичний досвід: наслідки війни (стрес, втрати, перебування в зоні бойових дій) можуть спричиняти розвиток особливих освітніх потреб;

зростання кількості дітей з різними типами порушень розвитку: щороку зростає кількість звернень до інклюзивно-ресурсних центрів (далі – ІРЦ), які підтверджують наявність ООП у дітей різного віку. Без системного підходу до інклюзивної освіти існує ризик соціальної ізоляції цих дітей, унеможливлення їхнього повноцінного розвитку та інтеграції у суспільство.

1.3. Освітні переваги для всіх учасників освітнього процесу. **Інклюзивна освіта не лише забезпечує потреби дітей з ООП, а й приносить значні переваги для всіх учасників освітнього процесу:**

для дітей без ООП: сприяє формуванню толерантності, емпатії, поваги до різноманітності, вчить співпраці та взаємодопомозі. Це виховує активних та свідомих громадян, здатних жити у багатогранному суспільстві;

для педагогів: розвиває професійну компетентність, спонукає до використання інноваційних методів навчання, індивідуалізації освітнього процесу. Це підвищує якість освіти в цілому;

для закладів освіти: сприяє підвищенню авторитету, впровадженню сучасних освітніх практик, створенню атмосфери взаєморозуміння та відкритості.

1.4. Соціально-економічні та суспільні вигоди: інвестиції в інклюзивну освіту є інвестиціями в майбутнє громади. Забезпечення якісної освіти для дітей з ООП дозволяє їм:

здобувати професійну освіту та бути конкурентоспроможними на ринку праці;

ставати повноцінними платниками податків та активними членами суспільства, а не лише споживачами соціальних послуг;

знижувати соціальні витрати на утримання осіб з інвалідністю в спеціалізованих закладах у довгостроковій перспективі;

формувати відкрите та інноваційне суспільство, де цінується різноманітність та поважаються права кожного.

1.5. Відповідність національним пріоритетам: розробка Програми повністю відповідає стратегічному курсу України на створення безбар'єрного простору, що закріплено в Національній стратегії із створення безбар'єрного

простору в Україні на період до 2028 року. Кропивницька міська територіальна громада прагне бути лідером у впровадженні цих принципів, забезпечуючи гідні умови для навчання та розвитку кожної дитини.

Таким чином, розробка та реалізація Програми є життєво необхідною для забезпечення конституційного права кожної дитини на освіту, формування інклюзивного та толерантного суспільства, а також для ефективного реагування на виклики сьогодення та перспективного розвитку громади.

ІІІ. АНАЛІЗ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ У ГРОМАДІ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМ, НА РОЗВ'ЯЗАННЯ ЯКИХ СПРЯМОВАНА ПРОГРАМА

Аналіз поточного стану інклюзивної освіти в Кропивницькій міській територіальній громаді дозволяє виявити як досягнення, так і проблемні аспекти, що потребують вирішення в рамках цієї Програми.

Досягнення та позитивні тенденції:

Збільшення кількості інклюзивних класів/груп: за останні роки спостерігається позитивна динаміка щодо навчання дітей з ООП в закладах загальної середньої освіти. Для забезпечення рівного доступу до якісної освіти в місті працюють: 33 спеціальні класи при 3 закладах освіти; 83 інклюзивні класи при 21 закладі загальної середньої освіти; 75 інклюзивних груп при 26 закладах дошкільної освіти міста Кропивницького. Це свідчить про зростаючий попит на інклюзивну освіту та готовність закладів її надавати;

Створення ІРЦ: у громаді функціонують три ІРЦ, які надають комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дітей, розробляють індивідуальні програми розвитку та забезпечують методичний супровід педагогів.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 року № 545 «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр» ІРЦ міста провадять діяльність з урахуванням таких принципів, як повага та сприйняття індивідуальних особливостей осіб, дотримання найкращих інтересів особи, недопущення дискримінації та порушення прав особи, конфіденційність, доступність освітніх послуг з раннього віку, міжвідомча співпраця.

Кількість дітей, які перебувають на обліку в ІРЦ

Назва установи	Кількість дітей, які перебувають на обліку в ІРЦ	Роки					
		2022 рік		2023 рік		2024 рік	
Загальна кількість дітей на території обслуговування ІРЦ		34550		35320		34097	
		хлоп.	дівч.	хлоп.	дівч.	хлоп.	дівч.
		19650	14900	18425	16895	17324	16773
Комунальна	Загальна кількість дітей на	14408		12858		11751	

установа «Інклюзивно-ресурсний центр № 1 Кропивницької міської ради»	території обслуговування	хлоп.	дівч.	хлоп.	дівч.	хлоп.	дівч.
		8904	5504	6420	6438	618	5563
	Усього	687		634		574	
	Від 2 до 5 років	487		415		383	
	Від 6 до 18 років	200		219		191	
	Здобувають освіту в інклюзивних групах ЗДО	41		42		46	
	Здобувають освіту в інклюзивних класах	60		32		51	
	Надаються корекційно-розвиткові послуги фахівцями ІРЦ	149		17		23	
	За гендерною ознакою надано послуг	хлоп.	дівч.	хлоп.	дівч.	хлоп.	дівч.
		412	275	429	205	310	264
Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр № 2 Кропивницької міської ради»	Загальна кількість дітей на території обслуговування	5422		11095		10647	
		хлоп.	дівч.	хлоп.	дівч.	хлоп.	дівч.
		3653	1769	6195	4900	5370	5277
	Усього	193		359		474	
	Від 2 до 5 років	137		257		323	
	Від 6 до 18 років	56		93		145	
	Здобувають освіту в інклюзивних групах ЗДО	3		21		33	
	Здобувають освіту в інклюзивних класах	15		16		30	
	Надаються корекційно-розвиткові послуги фахівцями ІРЦ	56		90		67	
	За гендерною ознакою надано послуг	хлоп.	дівч.	хлоп.	дівч.	хлоп.	дівч.
		103	90	190	169	295	179
Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр № 3» Кропивницької міської ради»	Загальна кількість дітей на території обслуговування	14720		11367		11699	
		хлоп.	дівч.	хлоп.	дівч.	хлоп.	дівч.
		7093	7627	5810	5527	5766	5933
	Усього	192		309		413	
	Від 2 до 5 років	109		248		297	

	Від 6 до 18 років	63		61		116	
	Здобувають освіту в інклюзивних групах ЗДО	6		47		73	
	Здобувають освіту в інклюзивних класах	2		5		15	
	Надаються корекційно-розвиткові послуги фахівцями ІРЦ	58		93		62	
	За гендерною ознакою надано послуг	хлоп.	дівч.	хлоп.	дівч.	хлоп.	дівч.
		102	90	202	107	253	160

Підготовка педагогічних кадрів: підвищення кваліфікації педагогів з питань інклюзивного навчання та психологічного супроводу є обов'язковим і передбачено законодавством України. Робота з дітьми з ООП має складати не менше 10% від загального обсягу підвищення кваліфікації у міжтестастійний період. Асистенти вчителів, практичні психологи, логопеди, дефектологи, які працюють з дітьми з ООП, додатково проходять навчання у межах обласної програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Крім того, відповідно до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, педагоги здійснювали навчання за допомогою онлайн-ресурсів та сучасних цифрових інструментів. Керуючись вимогами вищезазначеного Порядку, контроль цього питання та зарахування підвищення кваліфікації при такому навчанні, з дотриманням процедури визнання його результатів, знаходиться у компетенції адміністрацій (педагогічних рад) закладів освіти.

Окрім того, для забезпечення надання якісних освітніх послуг для дітей з особливими потребами педагоги закладів освіти громади отримують консультативний супровід Міського центру професійного розвитку педагогічних працівників (далі – МЦПРПП), співпрацюють з ІРЦ та іншими інституціями.

Формування базової матеріально-технічної бази та фізичної доступності: актуальними залишаються питання інклюзивної освіти, забезпечення безбар'єрного освітнього середовища, в т.ч. універсального дизайну та розумного пристосування.

Управлінням освіти забезпечено право на рівний доступ до якісної освіти дітям з особливими освітніми потребами (далі – ООП) шляхом організації та координації дотримання у закладах освіти вимог щодо організації інклюзивного навчання.

Станом серпень місяць 2025 року у 85 закладах освіти м. Кропивницького встановлена кнопка виклику, з них: 54 – облаштовані пандусами, 17 – мають вільний доступ (немає сходів до приміщення), 10 – закладів забезпечено універсальними кабінками в туалетах для користування дітьми з інвалідністю, 7 мають підймальні платформи та 23 заклади підймальні платформи в укритті.

Кількість дітей з ООП, що охоплені інклюзивним навчанням, налічує 307 осіб, з них: 118 – у закладах загальної середньої освіти, 188 – у закладах дошкільної освіти та 1 – у закладах професійно (професійно-технічної) освіти. Введено 83 ставки асистента учителя, 55 ставок асистента вихователя.

Учні з особливими освітніми потребами були залучені до участі у проєкті "SMART Inclusive Resource Center", який мав на меті розвиток їхніх здібностей у сфері використання інтерактивних та SMART-технологій.

Участь у такому проєкті має величезний вплив на життя осіб з ООП. Це не лише покращує їхні навички роботи з інтерактивними технологіями та сприяє соціалізації, але й підвищує впевненість у собі та відкриває нові можливості для навчання і кар'єрного росту. Проєкт також сприяє інклюзії, дозволяючи кожній особі повноцінно брати участь у сучасному цифровому світі.

З метою забезпечення права осіб з ООП на здобуття дошкільної та загальної середньої освіти, в тому числі у закладах професійної (професійно-технічної) освіти у місті функціонує три ІРЦ.

Фахівцями ІРЦ (7 вчителями-дефектологами, 9 практичними психологами, 5 вчителями-логопедами та 6 вчителями-реабілітологами) упродовж року забезпечувалося систематичне здійснення консультативно-методичного супроводу інклюзивного навчання та педагогічних кадрів, які працюють з дітьми з ООП у закладах освіти. Забезпечено взаємодію з керівниками ІРЦ щодо ведення реєстру даних дітей з ООП, які охоплені інклюзивним навчанням, із систематичним щомісячним оновленням зазначеного реєстру. Проведено наради для голів команд супроводу, асистентів вчителів та вихователів закладів освіти міста. Управління освіти спільно з МЦПРПП тісно співпрацює з ІРЦ. Актуальні питання щодо взаємодії ІРЦ та закладів освіти в контексті визначення індивідуальної освітньої траєкторії дитини розглядалися на практикумах, проведених упродовж навчального року.

Охоплення навчанням дітей з ООП в закладах освіти міста

Охоплено учнів	2022/2023	2023/2024	2024/2025
спеціальною освітою	344 учнів (з них хлопчиків - 228, дівчаток - 116) (5 закладів, 32 класи)	359 учнів (з них хлопчиків - 226, дівчаток - 133) (5 закладів, 33 класи)	352 учнів (з них хлопчиків - 224, дівчаток - 128) (3 закладів, 33 класи)
навчанням в інклюзивних класах	83 учнів (з них хлопчиків - 58, дівчаток - 25) (19 закладів, 61 клас)	87 учнів (з них хлопчиків - 63, дівчаток - 24) (21 заклад, 68 класів)	118 учнів (з них хлопчиків - 88, дівчаток - 30) (21 заклад, 83 класів)
виховання в інклюзивних групах	69 вихованців (з них хлопчиків - 44, дівчаток - 25) (18 закладів, 30 груп)	134 вихованців (з них хлопчиків - 96, дівчаток - 38) (22 заклади, 52 групи)	188 вихованців (з них хлопчиків - 134, дівчаток - 54) (26 заклади, 75 групи)

З метою надання корекційної допомоги дітям з вадами мовлення та усунення порушень усного і писемного мовлення, на базі закладів загальної середньої освіти Кропивницької міської територіальної громади функціонують 13 логопедичних пунктів. За кожним пунктом закріплена певна територія обслуговування.

Ця послуга користується високим попитом, адже батькам дітей з вадами мовлення зручно відвідувати корекційні заняття за місцем навчання дитини. Про це свідчить переукомплектованість груп (норма наповнення — 25 учнів). Протягом навчального року склад учнів логопедичного пункту оновлюється: дітей із виправленими вадами замінюють ті, хто перебував в очікуванні. Таким чином, в середньому кожен учитель-логопед надає допомогу 50 учням за навчальний рік.

Корекційне обладнання для логопедичних пунктів було придбано за кошти державної субвенції на підтримку інклюзивної освіти. Це стосується тих закладів, де логопеди залучені до проведення корекційних занять з дітьми з ООП в інклюзивних класах.

Логопедичні пункти міста розташовані в окремих приміщеннях та повністю укомплектовані відповідно до Положення про логопедичні пункти системи освіти.

Забезпечення якості та доступності освітніх послуг для дітей з ООП і надалі залишатиметься пріоритетним напрямком роботи управління освіти.

З осені 2019 року Міністерство освіти і науки України запустило Автоматизовану систему «Інклюзивно-ресурсних центрів» (далі - АС «ІРЦ») для створення єдиної системи збору, обробки та зберігання інформації щодо інклюзивної освіти. Портал суттєво полегшує роботу ІРЦ, покращуючи взаємодію фахівців, батьків та педагогів у забезпеченні доступності та якості освіти для осіб з ООП.

Для фахівців ІРЦ портал АС «ІРЦ» є потужним інструментом, що дозволяє вести електронні журнали зустрічей, комплексних оцінок та висновків. Завдяки цій системі автоматизовано генерується звітність для різних рівнів підпорядкування. Після завершення обстеження всі дані вносяться до індивідуальної комплексної оцінки розвитку дитини.

Завдяки впровадженню електронної системи, батьки дітей з особливими освітніми потребами отримали можливість самостійно подавати заяви до ІРЦ та відстежувати статус їх розгляду в режимі онлайн.

У системі чітко відображається інформація про призначені зустрічі (дата, час, спеціаліст), дату формування висновку, а також надається доступ до рекомендацій, викладених у цьому документі. Такий формат є особливо ефективним в умовах сучасних викликів, оскільки забезпечує дистанційну взаємодію між батьками та фахівцями, дозволяючи організувати й провести комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини без зайвих часових та логістичних витрат.

Окрім того, система забезпечує прозорий супровід дитини, надаючи можливість відстежувати Індивідуальний план розвитку (ІПР), який прикріплюється до висновку ІРЦ і слугує основою для побудови освітньої траєкторії дитини з ООП.

Активна позиція батьків: батьки дітей з ООП стають активними учасниками освітнього процесу, виступаючи партнерами для закладів освіти. Спільні батьківські лекторії, які покликані збагачувати знання батьків щодо стратегій взаємодії із закладами освіти для підвищення рівня охопленості дітей якісною освітою, незалежно від її рівня; їхньої співпраці щодо реалізації завдань освітніх програм.

З метою реалізації державної політики щодо забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами на здобуття якісної освіти у КЗ «Ліцей «НУШ» КМР» (НВК № 26) з 1 вересня 2013 року організовано навчання учнів з ООП у спеціальних класах.

Станом на 2024/2025 навчальному році у 1–4 класах навчалось 36 дітей. Корекційно-розвиткові заняття проводять чотири вчителі-логопеди (дефектологи) та два практичних психологи. У закладі функціонують логопедичний пункт і логопедичний кабінет. Психолого-педагогічний супровід здійснюється відповідно до індивідуальних потреб учнів та висновків ІРЦ.

Кількість дітей, які навчаються в спеціальних класах КЗ «Ліцей «НУШ» КМР»

Назва установи	Кількість дітей, які навчаються в спеціальних класах								
	2022/2023 н.р.			2023/2024 н.р.			2024/2025 н.р.		
	Всього	хлопчиків	дівчаток	Всього	хлопчиків	дівчаток	Всього	хлопчиків	дівчаток
КЗ «Ліцей «НУШ» КМР»	36	26	10	42	27	15	36	24	12

Впровадження національно-патріотичного виховання для дітей з ООП: з 01 січня 2024 року в місті розпочав роботу комунальний заклад «Центр національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді «Інгульська Січ» КМР, який сприяє соціалізації дітей, у тому числі з ООП, через інтеграцію елементів національно-патріотичного виховання.

Також з 2024 року при закладах освіти функціонують чотири осередки з предмета «Захист України», що забезпечують поглиблену військово-патріотичну підготовку. Для дітей з ООП навчальні програми адаптуються відповідно до їхніх можливостей.

У закладах освіти щорічно реалізуються комплексні заходи, спрямовані на всебічний розвиток, соціалізацію та оздоровлення дітей з ООП. Зокрема: «Синергія» – платформа обміну досвідом між педагогами, батьками та учнями; «Логокемп» – марафон ігрових логопедичних вправ, що сприяють розвитку

мовлення; літні оздоровчі програми – поєднують активний відпочинок, творчість, спорт та соціалізацію з урахуванням індивідуальних потреб дитини.

Щорічно на базі ІРЦ розробляються адаптовані програми літнього оздоровлення, які забезпечують підтримку, безпечне середовище та розвиток для кожної дитини з ООП.

Виклики та проблемні аспекти (SWOT-аналіз – сильні сторони та можливості, слабкі сторони та загрози):

Сильні сторони та можливості	Слабкі сторони та загрози
законодавча база та державна підтримка: наявність нормативно-правової бази та ініціативи Міністерства освіти і науки України щодо розвитку інклюзії, зокрема створення АС "ІРЦ"	недостатня кількість кваліфікованих фахівців: попри наявність підготовлених педагогів, існує дефіцит асистентів учителів, корекційних педагогів, логопедів, дефектологів, які володіють достатнім досвідом для роботи з усіма категоріями ООП. Потреба у систематичному підвищенні їхньої кваліфікації та обміні досвідом залишається гострою. Відтік кадрів через економічні чинники або недостатню мотивацію є потенційною загрозою
створення ІРЦ: розвиток мережі ІРЦ, які надають комплексну психолого-педагогічну оцінку та підтримку дітям з ООП, є ключовим елементом системи	нерівномірність впровадження інклюзії: якість та рівень забезпечення інклюзивного навчання відрізняються між закладами освіти. Деякі школи/садочки мають кращу матеріальну базу та більший досвід, тоді як інші лише починають свій шлях в інклюзії. Це призводить до нерівного доступу до якісних інклюзивних послуг
зручність для батьків: можливість онлайн-подачі заяв та відстеження їхнього статусу, а також дистанційна взаємодія з фахівцями ІРЦ, проведення заходів для роз'яснень щодо інклюзивної освіти	матеріально-технічне забезпечення: хоча певні кроки зроблені, значна частина закладів освіти потребує подальшої адаптації архітектурної доступності (зокрема, ліфтів, спеціалізованих навчальних приміщень, а саме ресурсних кімнат,) та дооснащення спеціальним обладнанням, адаптованими дидактичними матеріалами. Обмежене фінансування є суттєвим бар'єром
розвиток фахівців: педагоги та асистенти вчителів, працюючи в інклюзивних класах, групах розвивають нові компетентності та методики навчання	психологічна підтримка: брак кадрів працівників соціально-психологічної служби викликаний сукупністю соціальних, економічних, професійних і демографічних чинників. Це призводить до зниження якості надання психологічної допомоги для всіх учасників освітнього процесу – як для дітей з

	ООП, так і для їхніх однолітків, батьків та педагогів
підвищення обізнаності суспільства: відбувається зростання усвідомлення важливості інклюзії та прийняття дітей з ООП	стереотипи та недостатня обізнаність громади: попри позитивні зміни, у суспільстві все ще існують стереотипи щодо дітей з ООП, що може призводити до їхньої соціальної ізоляції. Потребує посилення інформаційно-просвітницька робота серед широких верств населення
соціалізація дітей з ООП: інклюзивне середовище сприяє активній соціалізації, розвитку комунікативних навичок та підвищенню впевненості у собі в дітей з ООП	координація та взаємодія: потреба у більш ефективній координації дій між управлінням освіти, ІРЦ, закладами освіти та медичними установами, громадськими організаціями та батьками для створення єдиної системи підтримки
діджиталізація процесів: впровадження АС "ІРЦ" значно спрощує документообіг, взаємодію між фахівцями, батьками та педагогами, дозволяє відстежувати ІПР та генерувати звітність	фінансове забезпечення: існує потреба у залученні додаткових джерел фінансування, окрім місцевих коштів та державних субвенцій, для забезпечення повноцінного розвитку інклюзивного освітнього середовища. Недостатнє фінансування може поставити під загрозу успішну реалізацію Програми

Цей аналіз є підґрунтям для визначення стратегічних цілей та завдань Програми, що спрямовані на подолання наявних проблем та подальший розвиток інклюзивної освіти в Кропивницькій територіальній громаді.

Інклюзивна освіта в Кропивницькій громаді має як досягнення, так і значні виклики. Цей підхід до навчання, що передбачає спільне перебування дітей з ООП та їхніх однолітків у закладах освіти, активно розвивається, проте стикається з низкою проблем.

Досягнення та сильні сторони інклюзивної освіти в громаді:

збільшення кількості інклюзивних класів: впродовж останніх років спостерігається позитивна динаміка щодо відкриття інклюзивних груп та класів у дитсадках і школах. Це свідчить про готовність освітньої системи до впровадження інклюзії;

діяльність Інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ): у громаді функціонують ІРЦ, які надають комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дітей, надають консультації батькам і педагогам, а також забезпечують супровід дітей з ООП у закладах освіти;

залучення асистентів вчителя: для роботи з дітьми з ООП у школах є посади асистентів вчителя, які допомагають в адаптації навчального матеріалу та організації освітнього процесу;

нормативно-правова база: на місцевому рівні впроваджуються державні норми та стандарти щодо інклюзивної освіти, що створює правове підґрунтя для її розвитку.

Проблеми та виклики:

недостатнє фінансування: однією з головних проблем є недостатнє фінансування інклюзивної освіти. Це призводить до нестачі сучасного корекційного та реабілітаційного обладнання, а також до неможливості забезпечення належної кількості фахівців;

кадровий голод: існує дефіцит кваліфікованих фахівців, таких як корекційні педагоги, логопеди, психологи, реабілітологи. Педагоги загальноосвітніх шкіл часто не мають достатньої підготовки для роботи з дітьми з різними типами особливих потреб, що знижує ефективність освітнього процесу;

психологічна неготовність: деякі вчителі та батьки учнів без ООП досі психологічно не готові до інклюзії. Це може проявлятися в упередженнях, що створює бар'єри для повноцінної інтеграції дітей з ООП;

недостатня матеріально-технічна база: багато освітніх закладів не мають належних умов для навчання та перебування дітей з ООП, зокрема, відсутні пандуси, спеціалізовані туалети та навчальні матеріали, адаптовані під потреби цих учнів.

Шляхи вирішення проблем:

збільшення фінансування: залучення додаткових коштів з місцевого бюджету та грантів на розвиток інклюзивної освіти, придбання спеціалізованого обладнання та організацію корекційних занять;

професійна підготовка педагогів: організація системного підвищення кваліфікації та перепідготовки вчителів. Це має включати тренінги, семінари та практичні заняття з фахівцями;

інформаційно-просвітницька робота: проведення широкої інформаційної кампанії серед батьків, учнів та вчителів для формування толерантного ставлення до інклюзії та подолання стереотипів;

покращення матеріально-технічної бази: адаптація приміщень закладів освіти до потреб дітей з ООП, що включає встановлення пандусів, ліфтів, обладнання сенсорних кімнат та спеціалізованих кабінетів;

розширення штату фахівців: залучення нових спеціалістів шляхом співпраці з вищими навчальними закладами, що готують корекційних педагогів та інших необхідних фахівців.

IV. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ**1. Головна мета Програми:**

забезпечення реалізації прав дітей з особливими освітніми потребами на рівний доступ до освіти шляхом створення умов для інклюзивного навчання в закладах освіти територіальної громади, розвитку ресурсного забезпечення, удосконалення професійної підготовки педагогічних працівників і міжвідомчої взаємодії;

створення безпечових та сприятливих умов, розширення можливостей для всебічного розвитку дітей у відкритому освітньому просторі;

розвиток доступної та якісної системи освіти, орієнтованої на ринкову економіку, інтеграцію в європейський та світовий освітній простір, забезпечення високого рівня знань і практичних навиків дітей та учнів, їх громадянських і моральних якостей відповідно до потреб і запитів суспільства;

розвиток ресурсного забезпечення інклюзивного навчання, що охоплює не лише матеріально-технічну базу, а й доступ до необхідних фахівців та методик;

удосконалення професійної підготовки педагогічних працівників;

забезпечення ефективної міжвідомчої взаємодії між усіма структурами, залученими до підтримки дітей з ООП.

2. SMART-завдання для досягнення мети:

збільшити охоплення інклюзивним навчанням: до кінця 2028 року збільшити кількість інклюзивних класів/груп у закладах загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО), дошкільної освіти (далі – ЗДО) та професійно (професійно-технічної) освіти (далі – ЗП(ПТ)О) міста на 30% порівняно з 2024 роком, забезпечуючи територіальну доступність;

формувані толерантне ставлення, емпатичне суспільство: розробка та реалізація інформаційних кампаній для широкої громадськості з метою підвищення обізнаності про принципи інклюзії, подолання стереотипів та формування толерантного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами (ООП), сприяння емпатичному суспільству;

підвищити професійну компетентність педагогів: протягом 2025–2028 років забезпечити проходження щорічного навчання та підвищення кваліфікації з інклюзивних методик для 100% педагогів та асистентів учителів, залучених до інклюзивного навчання;

створити безбар'єрне освітнє середовище: до 2028 року забезпечити фізичну доступність (пандуси, адаптовані санвузли, ліфти за потреби) та базове спеціальне обладнання для 90% закладів освіти, що впроваджують інклюзивне навчання;

покращити взаємодію та комунікацію: щоквартально проводити спільні заходи для педагогів, батьків, фахівців ІРЦ та представників громадськості з метою координації, обміну досвідом та формування інклюзивної культури;

забезпечити індивідуалізацію освітнього процесу: до кінця 2026 року на 100% забезпечити комплексний підхід до інклюзивного навчання для здобувачів освіти з ООП, що передбачає врахування та використання додаткових засобів навчання при організації освітнього процесу, повністю орієнтованих на індивідуальні потреби та можливості кожної дитини з ООП.

IV. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ТА НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

Реалізація Програми базуватиметься на таких **принципах**:

дотримання прав дитини: забезпечення рівного доступу до якісної освіти для кожної дитини, незалежно від її особливих освітніх потреб та індивідуальних відмінностей;

індивідуалізація: здійснення освітнього процесу з урахуванням індивідуальних особливостей, потреб, можливостей та потенціалу кожної дитини шляхом розробки та реалізації індивідуальних програм розвитку;

командний підхід: тісна, злагоджена співпраця всіх учасників освітнього процесу – педагогічних працівників, фахівців інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ), медичних працівників, батьків (законних представників) та представників громадськості;

партнерство: активне залучення до реалізації Програми та створення інклюзивного освітнього простору органів місцевого самоврядування, громадських організацій, представників бізнес-спільноти та широкої громади;

безперервність та системність: забезпечення комплексної інклюзивної підтримки на всіх рівнях освіти (дошкільна, загальна середня, позашкільна, професійна (професійно-технічна)) та протягом усього періоду навчання дитини;

відкритість та прозорість: систематичне інформування громадськості про хід та результати реалізації Програми, досягнення та виклики у сфері інклюзивної освіти, забезпечення відкритого діалогу та зворотного зв'язку/

1. Раннє втручання: забезпечення своєчасної та комплексної психолого-педагогічної, медичної та соціальної допомоги дітям з особливими освітніми потребами з раннього віку. Цей принцип реалізується через:

відділ раннього втручання: на базі Інклюзивно-ресурсного центру № 1 впроваджено послуги раннього втручання відповідно до рекомендацій Міністерства соціальної політики України від 18.02.2021 № 92.

З метою забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя, рішенням Кропивницької міської ради від 14.03.2024 № 1933 збільшено чисельність працівників ІРЦ № 1 на 2 штатні одиниці: логопед і практичний психолог.

Раннє виявлення можливих порушень розвитку дає змогу вчасно розпочати інтенсивну допомогу, покращити розвиток дитини, підвищити якість життя сім'ї та зменшити ризики подальших труднощів у розвитку.

міждисциплінарна команда: команда фахівців відділу, до складу якої входять психолог, логопед, дефектолог та соціальний працівник, надає комплексні послуги з раннього виявлення, діагностики та корекції порушень розвитку;

тісна взаємодія: команда раннього втручання здійснює тісну взаємодію з батьками дітей, що потребують підтримки, та медичними установами для забезпечення цілісного підходу та ефективності наданої допомоги.

2. Пріоритет дошкільної освіти: створення умов для інклюзивного навчання дітей з ООП

Одним із ключових напрямів освітньої політики міста є забезпечення оптимальних умов для розвитку дітей з ООП на дошкільному етапі як основи для їх подальшої успішної інтеграції.

Основні компоненти:

Адаптація освітнього середовища:

створення безбар'єрного, універсально доступного, розвивального простору з урахуванням фізичних, сенсорних, когнітивних та емоційних потреб дітей;

наявність ресурсних кімнат, куточків спокою, тактильних панелей, зон емоційного регулювання;

врахування різних типів труднощів (фізичних, мовленнєвих, інтелектуальних, поведінкових тощо).

Фізична та соціально-психологічна безбар'єрність:

забезпечення комплексної доступності будівель та територій ЗДО;

навчання працівників ЗДО особливостям взаємодії з дітьми з ООП;

формування культури прийняття серед дітей, батьків, педагогів.

Професійна підтримка:

проведення індивідуальних і групових корекційно-розвиткових занять (логопеди, дефектологи, психологи);

розробка Індивідуальних програм розвитку (ІПР);

залучення додаткових фахівців на базі закладу освіти.

Співпраця з ІРЦ:

постійна взаємодія команд супроводу з ІРЦ, обговорення динаміки розвитку дітей, адаптація рекомендацій.

Робота з родинами:

створення батьківських центрів взаємодії;

консультування щодо підтримки дитини вдома;

залучення батьків до спільних заходів і життя громади.

3. Безперервність інклюзії у загальній середній освіті: забезпечення наступності та ефективності інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти спрямоване на повну академічну та соціальну інтеграцію дітей з особливими освітніми потребами (ООП).

Основні напрямки реалізації:

Індивідуалізація навчання:

впровадження ІПР та індивідуальних навчальних планів з урахуванням потреб і потенціалу кожної дитини.

Підготовка інклюзивних команд:

створення та постійне навчання команд психолого-педагогічного супроводу (вчителі, асистенти, логопеди, дефектологи, психологи, соціальні педагоги).

Соціально-емоційне навчання (СЕН): інтеграція програм розвитку емоційного інтелекту, комунікації, саморегуляції, що сприяє формуванню дружнього, безпечного та підтримуючого середовища.

4. Інклюзія у професійній (професійно-технічній) освіті: забезпечення доступу осіб з ООП до якісної професійної освіти сприяє їхній успішній інтеграції на ринок праці та самостійному життю.

Основні напрямки реалізації:

модифікація навчальних програм: адаптація освітніх програм з урахуванням можливостей здобувачів освіти з ООП, застосування індивідуалізованих та гнучких форм навчання;

профорієнтаційна підтримка: надання консультацій та супроводу особам з ООП і їхнім батькам у виборі професії, з урахуванням інтересів, здібностей та потреб ринку праці;

практична підготовка в інклюзивному середовищі: організація виробничої практики з адаптованими умовами для формування професійних навичок та полегшення переходу до самостійної трудової діяльності.

Реалізація завдань та заходів Програми враховують потреби: вихованок/вихованців, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, тривалого лікування та реабілітації, зокрема інклюзивних та компенсуючого типу, відповідно до потреб громади;

учнів/учениць з ООП з урахуванням освітніх труднощів та рівнів підтримки в освітньому процесі;

дівчат та хлопців з ООП віком від 2 до 18 років на здобуття дошкільної та загальної середньої освіти, зокрема у ЗП(ПТ)О та інших навчальних закладах, які забезпечують здобуття загальної середньої освіти;

вихователюк/вихователів, вчительюк/вчителів щодо отримання навичок особливостей психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП за статтю, віком, порушеннями психофізичного розвитку.

Програма Кропивницької міської територіальної громади спрямована на забезпечення рівних прав та можливостей для всіх цільових груп користувачів і не впливає на становище різних категорій жінок та чоловіків, що забезпечує гендерну рівність у наданні освітніх послуг та створенні сучасного освітнього середовища.

V. ЗАХОДИ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

1. Кадрове забезпечення та підвищення кваліфікації

Заходи:

щорічне підвищення кваліфікації педагогів, асистентів, психологів, логопедів та дефектологів, залучених до інклюзивного навчання;

курси з інклюзивного навчання та психологічного супроводу — не менше 10% годин у міжкатегорійний період;

регулярні тренінги, семінари, вебінари з питань інклюзії, нозологій та сучасних методик;

співпраця з Інститутом спеціальної педагогіки НАПН України для підвищення кваліфікації консультантів ІРЦ та педагогів;

сприяння професійному зростанню асистентів та впровадження наставництва для молодих фахівців;

Залучення до освітнього процесу волонтерів, студентів, ветеранів війни з педагогічним досвідом.

Очікувані результати:

зростання кількості кваліфікованих кадрів для інклюзивного навчання;
підвищення професійної обізнаності учасників освітнього процесу з питань інклюзії.

2. Створення та розвиток безбар'єрного освітнього середовища**Заходи:**

аудит архітектурної доступності закладів освіти та планування усунення бар'єрів;

облаштування пандусів, ліфтів, адаптованих санвузлів, розширення дверей;

закупівля спецобладнання, дидактичних матеріалів, адаптованих меблів, ТЗН;

створення ресурсних кімнат і медіатек для індивідуальної та корекційної роботи;

забезпечення доступу до ІТ-технологій та освітніх ресурсів.

Очікувані результати:

фізична доступність і безпечність середовища для кожної дитини;

матеріально-технічне забезпечення інклюзивного навчання.

3. Організаційно-методичний супровід**Заходи:**

забезпечення системного та ефективного функціонування ІРЦ, як основних координаційних та методичних центрів;

розробка та впровадження уніфікованих методичних рекомендацій, посібників та алгоритмів для розробки та реалізації ІПР та індивідуальних навчальних планів (ІНП);

організація супервізій та надання методичної підтримки педагогам, які працюють в інклюзивних класах/групах;

запровадження освітніх проєктів з інклюзивної освіти;

проведення регулярного моніторингу якості надання освітніх послуг дітям з ООП та їхньої адаптації;

створення міждисциплінарних команд супроводу у кожному закладі освіти;

забезпечення тісної співпраці між закладами освіти, ІРЦ, медичними установами, вищими навчальними закладами та соціальними службами через укладання Меморандумів.

Очікувані результати:

системний та якісний супровід дітей з ООП на всіх етапах навчання;

ефективна взаємодія всіх суб'єктів освітнього процесу.

4. Інформаційно-комунікаційна взаємодія**Заходи:**

ефективна робота ІРЦ як координаційних центрів;

уніфіковані методичні матеріали для ІПР та ІНП;

супервізії та методична підтримка педагогів;

освітні інклюзивні проєкти;
моніторинг якості освітніх послуг і адаптації дітей з ООП;
мдисциплінарні команди супроводу у кожному закладі;
співпраця з медичними й соціальними установами, ЗВО, ІРЦ.

Очікувані результати:

якісний і безперервний супровід дітей з ООП;
злагоджена взаємодія всіх учасників освітнього процесу.

5. Формування та розвиток емпатії та толерантності серед учнів:

тематичні класні години, лекції, бесіди з питань інклюзії, поваги до різноманіття, протидії булінгу;
інтерактивні заходи (театри, рольові ігри, дебати, дискусії);
спільні соціальні, культурні та спортивні проєкти для учнів з ООП і без;
робота з батьками: інформування, групи підтримки, подолання упереджень.

Очікувані результати:

підвищення обізнаності про інклюзію;
формування інклюзивної культури;
зменшення випадків булінгу та дискримінації;
покращення співпраці між школами, ІРЦ і батьками;
активне залучення партнерів та волонтерів до підтримки інклюзії.

6. Національно-патріотичне виховання та соціалізація

Заходи:

забезпечення активного функціонування комунального закладу «Центр національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді «Інгульська Січ» Кропивницької міської ради та залучення до його діяльності дітей з ООП;

інтеграція елементів предмета «Захист України» у навчальний процес молодших школярів шляхом включення тематичних бесід, ігор, проєктів, що формують основи патріотичного виховання, знайомлять з правилами безпеки та домедичної допомоги, розвивають почуття відповідальності та взаємодопомоги;

організація спільних культурних, спортивних, мистецьких та патріотичних заходів за участю всіх учнів, включаючи дітей з ООП, з метою їхньої повної соціалізації та інтеграції;

проведення уроків толерантності та взаємоповаги, спрямованих на формування поваги до різноманітності.

Очікувані результати:

зміцнення національно-патріотичного виховання та повної соціалізації дітей з ООП;

формування активної громадянської позиції та готовності до захисту Батьківщини.

7. Забезпечення гендерної рівності та недискримінації: врахування та інтеграція принципів гендерної рівності та відсутності будь-яких форм

дискримінації в усіх аспектах освітнього процесу, забезпечуючи рівні можливості та повагу до всіх учнів та працівників. Цей принцип реалізується через:

врахування принципів гендерної чутливості: систематичне впровадження принципів гендерної чутливості в розробку та реалізацію всіх освітніх програм, навчальних матеріалів, виховних заходів та внутрішніх нормативних документів закладів освіти;

протидія дискримінації: активна та цілеспрямована протидія будь-яким проявам дискримінації (за статтю, віком, етнічною належністю, особливими освітніми потребами, соціальним статусом тощо) серед учасників освітнього процесу, забезпечення безпечного та поважного освітнього середовища;

навчальні курси для педагогів: організація та проведення спеціалізованих навчальних курсів, семінарів та тренінгів для педагогічних працівників з тем гендерної культури, протидії дискримінації, формування рівних можливостей та створення інклюзивного освітнього простору без упереджень.

8. Реалізація Програми: реалізація Програми здійснюватиметься управлінням освіти у співпраці з ІРЦ, закладами освіти, батьківськими комітетами, громадськими організаціями, а також іншими зацікавленими сторонами.

Координаційний орган: створення координаційної ради/робочої групи при управлінні освіти, яка відповідатиме за загальну координацію, планування, моніторинг та оцінку виконання Програми.

Етапи реалізації:

I етап (2025-2026): Підготовчий. Деталізація планів, проведення аудитів доступності, розробка та затвердження внутрішніх нормативних документів, посилення кадрового потенціалу, початок пілотних проєктів з адаптації середовища.

II етап (2027 рік): Основний. Масштабування кращих практик, активне впровадження заходів, подальше матеріально-технічне оснащення, широке залучення громади.

III етап (2028 рік): Підсумковий. Оцінка ефективності, узагальнення досвіду, розробка рекомендацій для подальшого сталого розвитку інклюзивної освіти.

Відповідальні виконавці: управління освіти, керівники закладів освіти, директори ІРЦ, відповідальні особи за напрямками Програми.

VI. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Реалізація Програми дозволить досягти таких результатів:

забезпечення рівного доступу: кожна дитина з ООП у громаді матиме можливість навчатися в інклюзивному середовищі, максимально наближеному до місця проживання;

підвищення якості освіти: усі діти отримуватимуть якісну освіту з урахуванням індивідуальних потреб та можливостей, що сприятиме їхньому максимальному розвитку;

створення безбар'єрного простору: забезпечення архітектурної, інформаційної та комунікаційної доступності закладів освіти;

професійні та мотивовані кадри: сформована висококваліфікована команда педагогів та фахівців, готових до роботи в інклюзивному середовищі;

повноцінна соціалізація: діти з ООП будуть активно включені у життя освітньої спільноти та громади, матимуть можливість для повноцінної соціалізації та формування дружніх стосунків;

формування інклюзивної культури: підвищення рівня толерантності, емпатії та поваги до різноманітності серед усіх мешканців громади;

ефективна взаємодія: створена система ефективної взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу та соціальними партнерами;

стійкий розвиток: забезпечені умови для сталого розвитку інклюзивної освіти в громаді після завершення терміну дії Програми.

ВІІ. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМИ

Фінансування Програми здійснюватиметься за рахунок:

коштів бюджету Кропивницької міської територіальної громади;

Державної субвенції на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами;

коштів міжнародних фондів, грантів та проєктів;

благодійних внесків та спонсорської допомоги;

інших джерел, не заборонених законодавством України.

Примітка: детальний розрахунок потреби у фінансуванні та обсяги фінансування за кожним напрямом будуть визначені в окремому фінансово-економічному обґрунтуванні до Програми – Завдання та заходи щодо реалізації Програми розвитку інклюзивної освіти Кропивницької територіальної громади на 2025–2028 роки (додаток).

ВІІІ. КООРДИНАЦІЯ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ХОДОМ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Координація та контроль за ходом виконання Програми здійснюватимуться на постійній основі для забезпечення її ефективності та своєчасного коригування здійснюється управлінням освіти.

Основні форми координації та контролю щодо реалізації заходів та досягнення показників Програми:

Система показників: розробка чітких кількісних та якісних показників для відстеження прогресу (наприклад, кількість інклюзивних класів, кількість

підготовлених педагогів, відсоток доступних закладів, рівень задоволеності батьків).

Звітність: щоквартальна звітність керівників закладів і установ освіти комунальної власності Кропивницької міської територіальної громади про стан виконання відповідних заходів Програми та надання управлінню освіти інформації про хід її виконання;

щорічне проведення моніторингу та оцінювання виконання Програми;

проведення гендерного аналізу Програми для ідентифікації гендерних розривів у доступі до освітніх послуг.

Опитування та фокус-групи: проведення регулярних опитувань серед педагогів, дітей та батьків, а також фокус-груп для збору якісних даних та зворотного зв'язку;

щорічне обговорення стану та проблем реалізації Програми на засіданнях колегії управління освіти Кропивницької міської ради.

Публічна звітність: розміщення звітів на офіційних вебресурсах управління освіти та міської ради.

Додаток
до Програми розвитку інклюзивної
освіти Кропивницької міської територіальної
громади на 2025–2028 роки

**ЗАВДАННЯ ТА ЗАХОДИ щодо реалізації
Програми розвитку інклюзивної освіти Кропивницької територіальної громади на 2025–2028 роки**

№ з/п	Завдання Програми	Виконавці	Заходи Програми	Термін виконання заходу	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг вартості тис. грн, у тому числі:		Очікуваний результат:				
						Усього	2025 рік 2026 рік 2027 рік 2028 рік	Назва показника	Значення по рокам			
									2025	2026	2027	2028
1	2	3	4	5	6	7	8	9				
1.	Інклюзивна освіта. Особливі діти – доступна освіта	Управління освіти КМР, ЗО комунальної власності	1.1. Облаштування пандусів, поручнів, підйомних платформ та ліфтів в закладах освіти відповідно до Державних будівельних норм	2025– 2026	В межах асигнувань, передбачених по галузі освіти							
		Управління освіти КМР, ЗО комунальної власності КМР	1.2. Придбання спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку, що дають змогу опанувати НП для осіб з ООП, які здобувають освіту в інклюзивних класах (групах) ЗО	2025–2026	В межах асигнувань, передбачених по галузі освіти							
		Управління освіти КМР, ЗО комунальної власності КМР	1.3. Забезпечення інклюзивно-ресурсними центрами реалізації права дітей з особливими освітніми потребами на здобуття дошкільної та загальної середньої освіти	2025–2026	В межах асигнувань, передбачених по галузі освіти							
2.	Освітнє середовище інклюзивно-ресурсних центрів	Управління освіти КМР, КУ «Інклюзивно-ресурсний центр № 1 КМР»	2.1. Надання обладнанн для ІРЦ «SMART Inclusive resource center»	2025	За рахунок коштів спонсорів, що надаються в рамках проєкту ЮНІСЕФ	139,0	2025 – 139,0	Відповідно до чинного законодавства				
			2.2. Надання обладнанн: Бізіборд. Бізікуб Busyboard Монтессорі Іграшка на Рочок Розвиваюча дошка для дітей 1-2 роки (1 шт)	2026	За рахунок коштів спонсорів, що надаються в рамках проєкту ЮНІСЕФ	307,0	2026 – 307,0	Відповідно до чинного законодавства				
		Управління освіти КМР, КУ «Інклюзивно-ресурсний центр № 2 КМР»	2.3 Надання обладнанн для ІРЦ «SMART Inclusive resource center»	2025	За рахунок коштів спонсорів, що надаються в рамках проєкту ЮНІСЕФ	224,0	2025 – 224,0	Відповідно до чинного законодавства				
			2.4. Надання дидактичних та корекційних засобів	2026	За рахунок коштів спонсорів, що надаються в рамках проєкту ЮНІСЕФ	100,0	2026 – 100,0	Відповідно до чинного законодавства				

Продовження додатка

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		Управління освіти КМР, КУ «Інклюзивно-ресурсний центр № 3» КМР»	2.5. Надання обладнання для ІРЦ № 3 «SMART Inclusive resource center»	2025	За рахунок коштів спонсорів, що надаються в рамках проєкту ЮНІСЕФ	224,0	2025 – 224,0	Відповідно до чинного законодавства
			2.6. Надання дидактичних та корекційних засобів, меблі	2025-2028	За рахунок коштів спонсорів, що надаються в рамках проєкту ЮНІСЕФ	72,0	2026 – 72,0	Відповідно до чинного законодавства
3.	Мобільний інклюзивний простір «Рівні серед рівних»	Управління освіти КМР, КЗ «ЛПЦЕЙ «НУШ» КМР»	3.1. Надання обладнання для ресурсної кімнати КЗ «ЛПЦЕЙ «НУШ» КМР»	2025-2028	За рахунок коштів спонсорів, що надаються в рамках проєкту ЮНІСЕФ	245,0	2026–245,0	Відповідно до чинного законодавства
		Управління освіти КМР, МРЦ № 1	3.2. Створення мобільного адаптивного простору при МРЦ № 1	2025–2026	В межах асигнувань, передбачених по галузі освіти			
Всього обсяг програми:						1 311,0		